

היסטוריה של מחשבות

דוגמה: בלה קון – המנהיג הקומוניסטי בהונגריה, 1919

משימה לתלמידים

קראו את המאפיינים ואת הדוגמה המצורפת.

ראו המשך המשימה למטה

מאפיינים

1. התהליך ההיסטורי הוא תהליך של מחשבות. האדם הוא הסובייקט היחיד של התהליך הזה כי הוא בעל-החיים היחיד שחושב ומבטא במעשיו את מחשבותיו.
2. כל היסטוריה היא היסטוריה של מחשבות.
3. כיצד ההיסטוריון מברר את המחשבות של הדמות ההיסטורית? יש רק דרך אחת: לחשוב מחדש את המחשבות של הדמות בתודעה שלו עצמו.
4. כל היסטוריה היא חשיבה מחדש של מחשבת העבר על-ידי ההיסטוריון עצמו.
5. כאשר ההיסטוריון חוקר אירוע מן העבר, עליו להבחין בין הצד החיצוני לצד הפנימי של האירוע. הצד החיצוני: כל מה ששייך וניתן לתאר במונחים של גופים ושל תנועות; הצד הפנימי: מה שניתן לתאר במונחים של מחשבה (קולינגוד, 1946).
6. יותר חשוב לדעת איך חשבו בני אדם בזמנים קדומים יותר מאשר לדעת איך פעלו. (וולטר)

דוגמה

...לראשונה זה זמן רב בלה קון יכול להרהר ולחשוב...מה השתבש, היכן טעה, אילו שגיאות ניתן היה למנוע...האם העריך נכונה את משחק הכוחות? ...קון בוודאי ניסה לסכם את אשר אירע. בעודו מתרווח במושב הרכבת עלתה לנגד עיניו מסכת חייו...הוא בוודאי מזכיר איך בשבי כבש מעמד של מנהיג...הוא בוודאי שאל את עצמו...בסתר ליבו יאמר שלבין לא רק איכזב, אלא גם טעה...קון בוודאי מזכיר...הוא שאל את עצמו...

מתוך: להבה בלב אירופה (על בלה קון) איתן בנצור, עמ' 195-198.

...לא נוכל לספר את הסיפור כהלכה אלא אם נכיר את האישים מבפנים ונרגיש כמותם, כפי שהשחקן עשוי לחוש את התפקיד שהוא מגלם - עלינו לחוש שוב את מחשבותיהם ולשים עצמנו לא במקומו של המשחק מן הצד, אלא במקומו של עושה המעשה. הרברט בטרפילד

המשך המשימה. לפניכם קטע המספר על מסעו של נפוליאון למצרים – 1798. הפכו את הקטע ההיסטורי הזה להיסטוריה של מחשבות. כתבו את המחשבות שלכם כאשר אתם מנסים לחשוב את המחשבות של נפוליאון.

תוכניתו האסטרטגית של נפוליאון לטווח ארוך וכישרונו הצבאי המוכח בלחימה באיטליה ואוסטריה, הניעו אותו לצאת למלחמה בבריטים במצרים, לכבוש את ארץ ישראל, אולי להניח את ידו על ממון רב, ולגייס כוח צבאי רב על מנת להגיע אולי להודו, שבה יוכל לשלוט בממון רב הדרוש להחזקת וקמת כוח צבאי מצויד היטב.

טרם צאתו לדרך, הכריז והצהיר נפוליאון בכרזתו שהפיץ, כי ברצונו להנחיל על האומה המוסלמית ובמזרח הקרוב את רוח המהפכה הצרפתית, של שוויון מעמדות ונתינת עבודה שווה לכול התושבים בלא קשר למעמדם.

עוד הוסיף נפוליאון כי ברצונו להחזיר את שטחי המזרח הקרוב, לידי התושבים ולהוציא את הממלכים מתוכם, בטענה כי צבא הממלכים והעותומאניים הם אנשי חרב זרים שאינם תושבי האזור, שתפסו את השלטון במדינות המזרח התיכון בכוח, ושלטו שנים רבות במצרים ובארץ ישראל, בדרכי עריצות, ביזה, שוד ושלמונים, דבר שהשניא אותם על אזרחי ותושבי מצרים וארץ ישראל וסוריה.

נפוליאון אף הגדיל לעשות לקראת יציאתו למצרים, בהכרזתו השקרתית ביותר משמעותית, כי הוא, נאמן לנביא מוחמד ולקוראן, יותר ממה שהממלכים והעותומאניים שליטי האזור נאמנים לדת האסלאם, הכרזתו זאת תוגברה בהפצת כרוזים ברחבי המזרח הקרוב בטרם הגיע ובעת מסעו במצרים ובארץ ישראל.